

Recomandări privind caracteristicile principale ale Școlii doctorale în domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport*

Autori:

<i>Nume</i>	<i>Instituție</i>	<i>Semnătură</i>
Prof. univ. dr. Dan Dediu	Universitatea Națională de Muzică din București	
Lect. Univ. dr. Lisandru Neamtzu	Universitatea Națională de Arte din București	

Principii, standarde și recomandări

1 Organizarea instituțională a programului de studii doctorale

Principiul 1. Programele de studii doctorale se organizează în cadrul Școlilor doctorale.

Studiile doctorale se pot organiza la diferite niveluri, în funcție de specificul IOSUD. În domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport*, majoritară este organizarea la nivel de universitate, în cadrul unei școli doctorale sau program doctoral, dar se pot organiza și alte forme, cum ar fi la nivel de departament sau facultate. Îndrumarea este individuală (1-la-1), continuând specificul îndrumării din ciclurile licență și masterat.

Principiul 2. Instituțiile Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat (IOSUD) organizează școli doctorale astfel încât să faciliteze performanțe de nivel național și internațional în cercetare pentru doctoranzi.

În domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport* se regăsește posibilitatea unui **demers doctoral bifocal**: pentru disciplinele ce *teoretizează* domeniul direcția este cea a doctoratului științific, iar pentru disciplinele *practice* din domeniu este aleasă varianta doctoratului profesional.

Performanțele în cercetare se pot cuantifica prin următoarele mecanisme: 1. Validarea comunității științifice sau orice alt for de validare socială (premii, distincții, recunoaștere publică a meritelor); 2. Aportul total sau parțial la o reușită în cercetare (încununată de succes); 3. Aprofundarea sau îmbogățirea unei teme de cercetare novatoare; 4. Alte merite punctuale, detaliate prin regulamente specifice fiecărei IOSUD.

2 Managementul instituțional al programului de studii doctorale;

Principiul 3. Instituțiile vor defini structurile administrative responsabile de organizarea studiilor doctorale, precum: școli doctorale, școli de cercetare, programe de studii doctorale.

Fiecare UOD are specificul său și în acest sens va defini structurile administrative care-i sunt de folos în organizarea studiilor doctorale.

Principiul 4. Instituțiile vor elabora Regulamente de desfășurare a studiilor doctorale acoperind temele incluse în acest Cod.

Există deja regulamente specifice ce pot fi reluate și îmbunătățite, pentru a acoperi temele incluse în Cod.

Principiul 5. Instituțiile vor elabora contracte de studii doctorale specificând drepturile și responsabilitățile tuturor părților: doctorand, conducător/i de doctorat, instituție/instituții organizatoare de studii doctorale, alți parteneri.

Drepturile, responsabilitățile și îndatoririle doctorandului fac obiectul unor reglementări specifice care se regăsesc în contractul de studiu. Contractul de studii

universitare de doctorat este un document ce răspunde necesităților și regulamentelor fiecărui UOD, luând în calcul și comandamentele eticii cercetării, a drepturilor de autor și a libertății de exprimare.

Principiul 6. Instituțiile vor elabora proceduri pentru repartizarea drepturilor de proprietate intelectuală și a altor licențe comerciale pentru conținutul intelectual rezultat din activitatea de cercetare a doctorandului.

Domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport* recunoaște prin contractul de studii dreptul de autor al cercetărilor doctorandului asupra rezultatelor demersului doctoral, atât pentru ramura doctorat științific, cât și pentru cea de doctorat profesional. De asemenea, protejează contractual dreptul de autor al altora, prin pedepsirea plagiatului și a altor forme de compilații necreatoare aflate în afara legii.

Principiul 7. Instituțiile vor elabora un *Cod de integritate academică* referitor la integritatea în activitatea de cercetare, didactică și de îndrumare a studenților și doctoranzilor, după caz.

Codul de integritate academică este un instrument de reglementare binevenit în contextul proliferării tot mai accentuate a formelor pure sau hibride de copiere ori compilare.

Principiul 8. Instituțiile trebuie să asigure reprezentarea intereselor doctoranzilor în organismele de conducere.

Doctoranzii la forma cu frecvență sunt reprezentați în consiliile și senatele IOSUD, cf. cartelor universitare.

Principiul 9. Instituțiile vor monitoriza succesul programelor de studii doctorale cu referire la criterii clare de evaluare, elaborând rapoarte de evaluare internă.

Evaluarea internă a programelor doctorale se face urmând standardele ARACIS, coroborate cu documentele europene elaborate pe subdomenii în cadrul unor asociații profesionale ori organizații specializate în domeniu (AEC, ELIA, etc).

Evaluarea externă a programelor doctorale încă nu a avut loc, dar România ocupă un loc de frunte, chiar de inițiator a unor direcții în educația doctorală în domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport*. Multe din ideile programelor doctorale românești au fost preluate sau au constituit surse de inspirație pentru organizarea doctoratului în *Arte* în țări europene cu tradiție artistică seculară (Austria, Germania, Polonia).

Accreditarea programelor doctorale trebuie să țină cont de specificul fiecărui domeniu și de structura bifocală a liniilor de doctorat – profesional și științific.

3 Transparența organizării studiilor doctorale

Principiul 10. Transparența este asigurată prin publicarea informațiilor pe Internet, într-o organizare clară și ușor accesibilă publicului prin motoare de căutare.

Asigurarea transparenței în special prin publicarea pe *Internet* a rezultatelor și informațiilor relevante:

- publicarea tezelor susținute și / sau a rezumatelor acestora în limbi de circulație internațională (în actualul stadiu, rezumatele postate pe *internet* sunt eficiente și destul de lapidare pentru a nu provoca plagiate în masă)
- publicarea informațiilor privind conducătorii de doctorat și a CV-ului acestora,
- publicarea proiectelor de cercetare trecute și a celor în desfășurare în cadrul UOD
- publicarea planului de învățământ, a regulamentelor și a altor informații administrative etc

Principiul 11. Instituția va stabili o procedură de familiarizare a doctoranzilor cu instituția și mediul de cercetare.

Majoritatea doctoranzilor în domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport* deja sunt familiarizați cu instituțiile și mediul de cercetare/ creație artistică.

Principiul 12. Instituția va pune la dispoziția doctoranzilor o metodă de transmitere online a informațiilor relevante.

Realizarea unei rețele doctorale online (site, email-uri) este benefică dezvoltării instituției doctorale și asigură un flux informațional la zi.

4 Atragerea candidaților, selecția și admiterea în programe doctorale

Principiul 13. Instituția va oferi potențialilor candidați informații pertinente despre programele de studii doctorale și cu privire la desfășurarea și rezultatele așteptate ale studiilor doctorale.

Acest lucru se realizează prin broșuri ori pe internet, de către fiecare dintre IOSUD-uri.

Principiul 14. Instituția va elabora proceduri privind admiterea în cadrul studiilor doctorale pentru a asigura egalitatea de șanse și selecția în funcție de merit.

Actualele proceduri de admitere sunt eficace pentru domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport*, iar condițiile privind admiterea candidaților din alte domenii funcționează bine. Organizarea concursului de admitere se realizează într-un mod transparent, similar celorlalte cicluri de licență și master.

Există două direcții distincte pentru care se organizează admitere: **doctorat științific** și **doctorat profesional**. Primul se organizează în domeniile muzică (muzicologie), teatru (teatrolgie, teoria filmului), arte vizuale (istoria artei), arhitectură, educație fizică și sport, iar al doilea se organizează în domeniile muzică (interpretare muzicală, compoziție) și arte vizuale (pictură, sculptură, fotografie, ceramică, etc.). Există proceduri specifice de admitere pentru ambele forme, deja validate educațional și administrativ.

Principiul 15. Instituția va elabora proceduri specifice privind selecția și filierele de studiu doctoral pentru candidații cu pregătire de licență și / sau masterat în alte domenii.

Este de o mare importanță elaborarea de proceduri pentru selectarea și filtrarea candidaților care posedă o pregătire de licență sau master într-un alt domeniu. Asemenea cazuri au fost rare până în prezent, dat fiind specificul vocațional al domeniului *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport*, dar încep să apară și în acest domeniu cazuri frecvente de urgență a unor candidați ce posedă o pregătire de alt ordin: tehnică, reală, medicală.

5 Statutul academic și social al doctoranzilor

Principiul 16. Instituțiile trebuie să clarifice statutul academic și social al doctoranzilor, pentru a informa în prealabil potențialii candidați și doctoranzii admiși în program.

Doctorandul la zi și la fără frecvență este student în al treilea ciclu de învățământ superior (cf. cadrului Bologna). Principala calitate a doctorandului la forma cu frecvență o constituie *exceleța valorică* obținută printr-un antrenament susținut și constant. Doctoratul la forma cu frecvență redusă are calitatea de a putea conferi *consacrare* unor specialiști care nu au posibilitatea de urma cursurile doctoratului la zi (din varii motive).

Drepturile, responsabilitățile și îndatoririle doctorandului fac obiectul unor reglementări specifice care se regăsesc în contractul de studiu. Doctoranzii la forma cu frecvență sunt reprezentați în consiliile și senatele IOSUD, cf. cartelor universitare.

Principiul 17. Instituția va urmări asigurarea compatibilității între rolurile academice și ocupaționale ale doctorandului din interiorul instituției, și cele din exteriorul său.

Zona de preocupări și compatibilitatea dintre rolul academic și ocupația doctorandului trebuie să facă obiectul unor analize statistice în cadrul IOSUD, pentru a putea avea un instrument de măsurare a capacității de focalizare sau de disipare a forțelor cognitive ale doctorandului, în funcție de mediul în care-și desfășoară activitatea în universitate și în afara ei.

Principiul 18. Instituțiile vor defini condițiile de prelungire a duratei de realizare a studiilor de doctorat și condițiile de întrerupere a studiilor de doctorat.

Durata optimă a studiilor doctorale în domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport* este de 4 ani. Durata minimă de 3 ani reprezintă un ideal de atins, în condițiile în care doctorandul întâmpină dificultăți sociale și financiare în această perioadă (întemeierea unei familii, nașterea copiilor, opțiunea pentru un posibil loc de muncă, lipsa banilor, lipsa locuinței, domiciliul în altă localitate, etc.). Benefice sunt, în acest sens, posibilitățile de întrerupere și de prelungire a demersului doctoral, sporadica echivalare a studiilor doctorale anterioare, chiar și posibilitatea de reînmatriculare la frecvență redusă.

6 Statutul academic al conducătorilor de doctorat

Principiul 19. Statutul de conducător de doctorat trebuie să fie asociat cu performanța în cercetare științifică recunoscută la nivel internațional și participarea în comunitatea

internațională de cercetare în domeniu.

Principiul 20. Instituțiile vor reglementa activitatea conducătorilor de doctorat pentru a evita supra-solicitarea și a permite timpul necesar îndrumării reale a doctoranzilor.

Conducătorul de doctorat este profesor universitar doctor ce a acumulat o experiență deosebită în domeniu, este propus de catedra din care provine, validat de consiliul facultății și votat de senatul IOSUD, beneficiind de o largă recunoaștere națională și internațională.

Conducătorul de doctorat face parte *de facto* din consiliul științific al IOSUD și participă activ la definirea temelor de cercetare predilectate din planul operațional și a strategiei pe termen lung a IOSUD. Capacitatea de a absorbi un număr mai mic sau mai mare de doctoranzi *per* conducător de doctorat diferă de la o specializare la alta și de la persoană la persoană. Astfel, limitarea la un singur număr maxim de doctoranzi poate aduce disfuncționalități în diferite zone ale educației. Propunem realizarea unei plaje mai extinse numeric, de pildă între 15-25 de doctoranzi, după capacitatea de absorbție și viteza de lucru a fiecărui conducător sau doctorand în parte, dar și după nevoile efective sau disponibilul de resurse financiare sau umane pe care le are fiecare IOSUD.

7 Definierea conținutului cadru al programelor de doctorat/formare inițială a viitorilor cercetători și elaborarea modulelor de formare

Principiul 21. Programele de studiu doctoral urmăresc formarea a două tipuri de competențe: competențe de conținut și competențe transferabile.

Cele două tipuri de competențe se regăsesc în cadrul domeniului și pot fi detaliate de la caz la caz.

8 Evaluarea doctoranzilor

Principiul 22. Instituția va stabili forme de evaluare a activității doctorandului pe parcursul etapelor de pregătire avansată și de cercetare.

Formele de evaluare a activității doctoranzilor sunt examenele și referatele, iar calificativele reprezintă în mare parte o recompensă bine-meritată a muncii depuse. Există în regulamentele specifice ale fiecărui IOSUD din domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport* exigențe minime de rezultat pentru absolvire (publicații, conferințe, concerte, expoziții, spectacole, competiții, etc)

Acordarea titlului de doctor se face în ședință de susținere publică, de către o comisie compusă din 5 membri, din care cel puțin 2 membri sunt din afara IOSUD, pe baza unor referate analitice. Dosarul doctorandului este înaintat MECT care, prin comisiile de specialitate, aprobă sau nu hotărârea comisiei de doctorat.

9 Programul de pregătire avansată

Principiul 23. Programul de pregătire avansată include activități desfășurate în formațiuni de studiu (cursuri, seminarii, laboratoare) și activități de pregătire individuală.

Programul de pregătire al doctorandului cuprinde un număr de minim 3 examene și 3 referate. Din anul 2005, studiile doctorale se desfășoară în două etape: Programul de pregătire universitară avansată și Programul de cercetare științifică. Iată un tabel cu numărul de semestre alocat fiecărei etape doctorale:

	Pr.de preg. avansată	Pr. de cercet. științ.
Muzică, Teatru/Film, Arte vizuale	2 semestre	4 semestre
Arhitectură	3 semestre	5 semestre
Sport	3 semestre	3 semestre

Disciplinele doctorale reprezintă fie zone noi de specializare în domeniu, fie constituie o reluare la un nivel superior a conținutului disciplinelor de la licență și master.

Sucesiunea stadiilor studiilor doctorale este următoarea:

1. pregătirea pentru admitere: 1-3 ani, după caz (în medie)
2. cursurile *Programului de pregătire universitară avansată* (2 sau 3 semestre)
3. *Programul de cercetare științifică*: redactarea tezei (3, 4 sau 5 semestre, a se vedea tabelul de mai sus)
4. susținerea tezei - în max. 3 ani de la încheierea stagiului doctoral (cf. Legea 288/2004)

Programului de pregătire universitară avansată cuprinde cursuri și seminarii specifice, comune celor două forme doctorale – științific și profesional.

Pentru domeniul Arhitectură, urbanism, **Programul de pregătire universitară avansată** e format din cursuri (cu sau fără seminarii), colocviul doctoranzilor și participarea la manifestări științifice (workshop-uri, simpozioane etc.); după absolvirea acestora, *pentru fiecare semestru* rămas pînă la expirarea celor 4 ani, creditele aferente se acordă în baza unui referat dedicat tezei de doctorat. Echivalările posibile sunt prevăzute în regulamentul de profil.

Principiul 24. Programul de pregătire avansată este centrat pe învățarea prin cercetare.

Programului de pregătire universitară avansată cuprinde cursuri și seminarii specifice, comune celor două forme doctorale – științific și profesional, centrate pe învățarea prin cercetare/ creație artistică.

Principiul 25. Programul de pregătire avansată va sprijini activitatea de cercetare a doctoranzilor prin oferirea de seminarii și activități aplicative dedicate dezvoltării competențelor de cercetare.

Accesul doctoranzilor la proiecte de cercetare/creație corespunzătoare tematicii abordate este, în principiu, nelimitat. El este posibil prin interfața diferitelor centre de cercetare științifică și creație artistică, prin departamentele de relații internaționale sau prin alte forme de organizare universitară. În mod concret însă, doar puține dintre subiectele abordate se pretează la extrapolări semnificative, cu statut autonom în raport cu teza de doctorat propriu-zisă.

Principiul 26. Instituțiile organizatoare de școli doctorale vor elabora un plan de învățământ în corespondență cu Cadrul European al Calificărilor și Cadrul Național al Calificărilor.

Este absolut necesar ca planul de învățământ să reflecte dinamica surprinsă în Cadrul European al Calificărilor și Cadrul Național al Calificărilor.

Principiul 27. Instituțiile vor elabora proceduri și criterii pentru transferul creditelor obținute în cadrul unor programe de Masterat, în special al celor de cercetare.

Pentru domeniul *Arte, Arhitectură și Urbanism, Educație Fizică și Sport* transferul creditelor obținute în cadrul unor programe de masterat este problematic, deoarece vorbim aici de discipline vocaționale ce aduc în ecuație probleme de competențe calitative diferite. Nu suntem de părere că un asemenea transfer de credite de la Masterat spre Doctorat este benefic calității cercetării/creației artistice.

Principiul 28. Instituțiile vor elabora proceduri pentru a permite doctoranzilor utilizarea sistemului de credite transferabile pentru a structura un curriculum flexibil, interinstituțional și interdisciplinar.

Creditele transferabile sunt necesare și constituie un cadru flexibil pentru studiile doctorale.

10 Programul instituțional de cercetare

Principiul 29. Școala doctorală are responsabilitatea organizării programului instituțional de cercetare al doctoranzilor, promovând interesele de formare profesională ale acestuia. Programul instituțional de cercetare poate fi organizat de o singură instituție sau prin parteneriat cu mai multe instituții.

Programul de cercetare științifică implică redactarea și susținerea a 3 referate (echivalente în cadrul doctoratului profesional cu 3 probe practico-teoretice: concerte, compoziții, expoziții, spectacole, însoțite de un suport scris în care se comentează produsul creației artistice). Pe lângă aceste activități obligatorii, unii dintre doctoranzi sunt angrenați în activitatea didactică, în tutoriate anuale, în organizarea evenimentelor academice, precum conferințe, concerte, spectacole, simpozioane, festivaluri, experimente artistice.

Principiul 30. Programul instituțional de cercetare urmărește învățarea prin cercetare pe parcursul realizării tezei de doctorat.

Pentru promovarea în programul de cercetare științifică doctorandul trebuie să susțină și să promoveze un *Proiect de cercetare științifică*. Proiectul de cercetare științifică, precum și referatele/rapoartele se apreciază cu calificative: *nesatisfăcător, satisfăcător, bine și foarte bine*. Programul de cercetare științifică este diferit la doctoratul profesional față de cel științific. Pentru amândouă direcțiile învățarea se realizează prin cercetare/creație artistică.

Principiul 31. Instituțiile vor încuraja continuitatea între activitatea de cercetare din cadrul programelor de studiu anterioare doctoratului (Masterat, licență în cazul anumitor domenii) și programele de studii doctorale.

Până acum, masteratul a fost conceput ca o continuare logică a cursurilor de licență, și nu ca ciclu pre-doctoral. Pentru învățământul vocațional artistic, este absolut necesar ca

masteratul să conțină programe pentru aprofundarea specializării. Dacă în primul ciclu (licență) se pun bazele competențelor profesionale, în ciclul al doilea (master) se pune accent pe creativitate și studiul mecanismelor ei. Faptul că pentru ciclul al treilea masteratul a devenit obligatoriu, indică o posibilă dublă abordare; poate fi văzut din ambele perspective, atât ca ciclu post-licență, cât și ca ciclu pre-doctoral.

Principiul 32. Instituțiile organizatoare de studii doctorale trebuie să asigure doctoranzilor condițiile participării în proiecte de cercetare cu relevanță internațională.

Este extrem de important pentru IOSUD faptul de a asigura doctoranzilor participarea în proiecte de relevanță internațională și a-i angrena în problematicile abordate la nivel mondial.

Principiul 33. Instituțiile organizatoare de studii doctorale vor încuraja participarea doctoranzilor în echipe de cercetare.

Participarea doctoranzilor la proiecte de cercetare/creație corespunzătoare tematicii abordate este crucială pentru dezvoltarea capacităților lor cognitive și de cercetare. El este posibil prin interfața diferitelor centre de cercetare științifică și creație artistică, prin departamentele de relații internaționale sau prin alte forme de organizare universitară.

Principiul 34. Instituțiile vor dezvolta mediul de cercetare în cadrul programelor de studii doctorale prin activități dedicate doctoranzilor, precum organizarea de competiții științifice și sesiuni de comunicări.

Dezvoltarea mediului de cercetare și creație artistică reprezintă o prioritate a programelor și școlilor doctorale din domeniu.

Principiul 35. Instituțiile vor asigura accesul doctoranzilor la resurse de cercetare adecvate pentru obținerea unor performanțe de nivel internațional.

Toți doctoranzii au acces la resursele de documentare și diseminare și atelierele de creație artistică existente în universitățile noastre: biblioteci, mediateci, laboratoare multimedia și de înregistrări, săli de concerte, săli de spectacole, ateliere de creație, ateliere de proiectare, studiouri de filmare, platouri de televiziune, edituri.

Principiul 36. Instituțiile vor încuraja participarea doctoranzilor în asociații profesionale naționale și internaționale.

Promovarea doctoranzilor în cadrul breslelor artistice constituie atât obiectivul permanent al IOSUD-urilor, cât și interesul organizațiilor profesionale de profil în a-și primeni resursa umană absolut necesară funcționării lor.

11 Îndrumarea doctoranzilor

Principiul 37. Instituția va elabora proceduri de îndrumare a doctoranzilor ținând cont de interesul academic al doctorandului și de resursele organizaționale.

Procedurile de îndrumare se pot menține într-o zonă generală, specificul fiecărui subdomeniu artistic având propriile caracteristici. Îndrumarea trebuie diriguată, dar nu

suprareglementată, căci învățarea individuală, tipică procesului artistic, se reflectă la nivelul fiecărui caz în parte.

Principiul 38. Instituția va elabora proceduri privind schimbarea conducătorului de doctorat având în vedere protejarea intereselor academice ale doctorandului.

Există asemenea proceduri, dar ele trebuie îmbunătățite în sensul protejării mai eficiente a intereselor academice ale doctorandului.

12 Teza de doctorat

Principiul 39. Instituția va elabora criteriile de evaluare a tezelor de doctorat, în conformitate cu Cadrul European al Calificărilor și Cadrul Național al Calificărilor.

Teza de doctorat trebuie să fie construită în jurul unei idei care nu se află în bibliografia ei, cu alte cuvinte este emergentă, accentul fiind pus pe inovare și originalitate a viziunii.

Criteriile de evaluare a tezelor de doctorat sunt omogene și compatibile la nivelul fiecărei forme de doctorat: **doctoratul științific** se bazează pe cercetare și creație științifică avansată, contribuind la dezvoltarea de cunoștințe, competențe și abilități cognitive ; **doctoratul profesional** se bazează pe analiză științifică a propriei performanțe profesionale artistice realizată cel puțin pentru un nivel național sau pe cercetare prin creație, pe o temă majoră a domeniului, contribuind astfel la dezvoltarea de cunoștințe, competențe, abilități profesionale. În cazul doctoratului profesional – pentru domeniile Muzică și Arte vizuale -, teza de doctorat este însoțită de o partitură plus o înregistrare a lucrării ample realizate, sau o înregistrare a unui concert/recital live/ spectacol, respectiv o expoziție sau un eveniment de artă vizuală prezentat audio/video.

Principiul 40. Instituția va elabora un ghid de redactare a tezei de doctorat, precizând elemente precum: structura tezei, numărul de pagini, cerințe formale de tehnoredactare.

Există cerințe specifice privind tematica tezei de doctorat, privind normele formale ale tezei (număr de pagini, standard de redactare) și susținerea sa publică, departajate pe cele două tipuri de doctorat – științific și profesional.

Formatul tezei de doctorat face obiectul unor standarde cuprinse în regulamente, metodologii sau chiar cursuri speciale susținute în universități. El conține reguli similare de redactare; exemple muzicale, grafice, imagini, anexe, note de subsol, referințe încrucișate, index de nume; bibliografie română și străină, formatată în sistem european și american; conținut original; relevanța temei de cercetare; tehnica argumentației, structură clară; concluzii bine sintetizate. În cazul doctoratului profesional sunt necesare și alte tipuri de suporturi, precum CD sau DVD, pe care sunt înregistrate concerte, recitaluri, spectacole ori compoziții (format audio sau audio-video), evenimente, expoziții, imagini de arhivă, alte materiale cu relevanță pentru cercetarea doctorală.

Principiul 41. Teza de doctorat va fi supusă unei evaluări colegiale specializate în cadrul instituției anterior susținerii publice.

Această procedură de evaluare colegială anterioară susținerii publice este extrem de binevenită și conduce la crearea unui cadru profesional în care păreri și viziuni diferite pot

conștientiza asupra vreunei greșeli metodologice ori de conținut, precum pot atrage atenția asupra unor derapaje mult prea subiective ale doctorandului.

Principiul 42. Instituția va organiza susținerea publică a tezelor de doctorat finalizate.

În vederea evaluării tezei se propune o comisie formată din 5 membri (3 referenți, din care cel puțin 2 din afara universității, președintele comisiei și conducătorul de doctorat), aprobată de Senat. Referenții oficiali au titlul de doctor și funcția didactică de cel puțin conferențiar universitar sau de cercetător științific principal gradul I. Teza este trimisă spre evaluare comisiei de doctorat. În cazul în care unul sau mai mulți referenți apreciază în mod justificat că teza este nesatisfăcătoare, aceasta va trebui refăcută. Teza se depune cu acordul scris al conducătorului de doctorat și al referenților implicați și se susține în ședință publică în fața comisiei de doctorat. Data și locul susținerii se afișează la sediul IOSUD, cu cel puțin 15 zile înainte de data susținerii. Susținerea poate avea loc și în prezența a 4 din cei 5 membri ai comisiei, dar cu participarea obligatorie a președintelui și conducătorului de doctorat. Susținerea publică a tezei de doctorat se constituie într-o dezbateră științifică și profesională la care participă doctorandul, membrii comisiei de doctorat și specialiștii aflați în sală. Pe baza susținerii publice a tezei de doctorat comisia evaluează și deliberează asupra calificativului pe care urmează să-l atribuie tezei de doctorat: bine, foarte bine, satisfăcător. Dacă obține calificativul satisfăcător, teza de doctorat va fi refăcută și va avea loc o nouă susținere publică a sa, cu respectarea elementelor de conținut recomandate de comisia de doctorat. În cazul obținerii calificativelor foarte bine sau bine teza de doctorat, împreună cu dosarul doctorandului, se înaintează spre atestare CNADTCU. Conferirea titlului de doctor se face prin ordin al MECT la propunerea CNADTCU.

13 Filiere de studiu doctoral

Principiul 43. În cazul programelor doctorale care înmatriculează doctoranzi cu competențe anterioare diferențiate (de exemplu, provenind din domenii diferite, cu experiențe profesionale diferite, cu aspirații de carieră diferite), instituțiile pot opta pentru organizarea unor filiere diferențiate de pregătire în studiile doctorale.

Cazurile de acest gen sunt în domeniul *Arte/Arhitectură Și Urbanism/ Educație Fizică și Sport* extrem de rare, datorită caracterului vocațional.

Principiul 44. Doctoratul în arte este organizat în domenii precum muzica, arte decorative, arte ale spectacolului etc, unde performanțele sunt concretizate în creații artistice.

Aceste creații artistice apar în cadrul specializărilor interpretare muzicală, compoziție muzicală, arte vizuale.

Principiul 45. Doctoratul profesional se bazează pe cercetare științifică aplicativă, inclusiv dezvoltare-inovare.

Până acum, doctoratul profesional era propriu și domeniului Arte. El a fost ipostaziat ca „doctorat în arte” la principiul 16.

Principiul 46. Doctoratul științific se bazează pe cercetare științifică avansată, contribuind la

dezvoltarea de cunoștințe noi, competențe de cercetare și abilități cognitive.

Doctoratul științific se organizează și în domeniul *Arte/Arhitectură Și Urbanism/ Educație Fizică și Sport*, pentru specializările științifice precum teatologia, teoria filmului, teoria artei, muzicologie, etc.

Principiul 47. Doctoranzii care urmează filiere de doctorat științific trebuie să fie implicați fie în programe de studii doctorale cu frecvență, fie în forma „fără frecvență” pentru doctoranzii care ocupă poziții de cercetare în alte instituții.

Acest lucru este o realitate în toate IOSUD-urile din domeniu.

14 Relații internaționale în programele de studii doctorale

Principiul 48. Școlile doctorale vor încuraja participarea doctoranzilor în stagii de cercetare în străinătate.

Doctoratul în cotutelă națională și internațională poate fi organizat cu succes în domeniul *Arte/ Arhitectură și urbanism/ Educație fizică și sport*, mai ales la forma doctorat cu frecvență și linia de doctorat profesional. Nici cotutela pe linia doctorat științific nu este exclusă, ea fiind purtătoarea unui posibil coeficient de validare mai ridicat al doctoratului, de vreme ce este acordat de două sau mai multe IOSUD. În acest caz se poate vorbi chiar de un nivel diferit, cel al doctoratului național sau internațional. Reglementările din acest domeniu sunt încă vagi și insuficient reflectate.

Principiul 49. Școlile doctorale vor promova internaționalizarea curriculum-ului, a tematicii cercetării, și a rezultatelor cercetării.

Integrarea internațională a curriculum-ului este asigurată de toate universitățile în ceea ce privește doctoratul științific. Doctoratul profesional este la în fază de pionierat și la nivel internațional. Credem că soluțiile oferite de IOSUD-urile românești, care organizează doctorat profesional, pot constitui un model doctoral demn de luat în seamă și la nivel internațional.

15 Angajabilitatea absolvenților de programe doctorale

Principiul 50. Instituțiile organizatoare de programe doctorale monitorizează angajabilitatea absolvenților și dezvoltă strategii de îmbunătățire a inserției profesionale pe piața muncii a acestora.

Tinerii doctori în arte, arhitectură și educație fizică își dezvoltă alternativ cariere în instituții de spectacole (opere, filarmonici, teatre) în spații expoziționale, în studiouri de film și televiziune, în administrația centrală și locală, firme imobiliare, federații și cluburi sportive, în unități de învățământ (școli, licee, universități) și în mass-media (presa scrisă, radio, tv, cablu, case de producție). Statutul de doctorand, ca și obținerea titlului de Doctor, nu au, deocamdată, un impact vizibil asupra evoluției în carieră, în afara mediului universitar.

Doctoranzii au, în marea lor majoritate, locuri de muncă stabile: sunt profesori la școli, licee sau universități, angajați ai radiourilor, televiziunii, filarmonicilor, teatrelor,

birourilor de arhitectură, muzeelor, centrelor culturale, bibliotecilor, cluburilor sportive, federațiilor sportive, etc. Sursa de venit, în principal o constituie salariul, dar și venituri din alte colaborări.

16 Programe post-doctorale

Principiul 51. Instituțiile orientate către cercetare avansată organizează programe post-doctorale.

Programele post-doctorale sunt deocamdată în stadiul de intenție. Există câteva aplicații pentru proiecte structurale europene ce dezvoltă această componentă post-doctorală.